

שיעור ה: מצות הפורים

Session #5: The Mitzvah (!) of Purim

(1) תענית כט ע"א
משנכנס אדר מרבין בשמחה...

(2) משנה כתב יד קאופמן מגילה א:א
מגלה נקראת באחד עשר, בשנים עשר, בשלשה עשר, בארבעה עשר, בחמשה עשר, לא פחות ולא יותר. כרפים המקפים חומה מימות יהושע בן נון, קורים בחמשה עשר. כפרים ועירות גדולות קורים בארבעה עשר, אלא שהכפרים מקדימים ליום הפניסה.

(3) מגילה ב ע"ב
ותנא דידן מאי טעמא יליף פרזי פרזי כתיב הכא על כן היהודים הפרזים וכתיב התם לבד מערי הפרזי הרבה מאד מה להלן מוקפת חומה מימות יהושע בן נון אף כאן מוקפת חומה מימות יהושע בן נון

(4) תלמוד ירושלמי מסכת מגילה פרק א דף ע טור א /ה"א
... חלקו כבוד לארץ ישראל שהיתה חריבה באותן הימים ותלו אותה מימות יהושע בן נון

(5) מגילה ב ע"ב
כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון קורין בחמשה עשר וכו' מנהני מילי אמר רבא דאמר קרא על כן היהודים הפרזים הישבים בערי הפרזות וגו' מדפרזים בארבעה עשר מוקפין בחמשה עשר אימא פרזים בארבעה עשר מוקפין כלל כלל לא ולא ישראל נינהו ועוד מהדוועד כוש כתיב

(6) הלכות מגילה א:ד-ה
ד) איזה הוא זמן קריאתה זמנים הרבה תקנו לה חכמים שנאמר בזמניהם, ואלו הן זמני קריאתה, כל מדינה שהיתה מוקפת חומה בימי יהושע בן נון בין בארץ בין בחוצה לארץ אע"פ שאין לה עכשיו חומה קורין בחמשה עשר באדר ומדינה זו היא הנקראת כרך, וכל מדינה שלא היתה מוקפת חומה בימות יהושע ואע"פ שהיא מוקפת עתה קוראין בארבעה עשר ומדינה זו היא הנקראת עיר.

ה) שושן הבירה אע"פ שלא היתה מוקפת חומה בימי יהושע בן נון קוראין בחמשה עשר שבה היה הנס שנאמר ונח בחמשה עשר בו, **ולמה תלו הדבר בימי יהושע כדי לחלוק כבוד לארץ ישראל שהיתה חרבה באותו הזמן**, כדי שיהיו קוראין כבני שושן ויחשבו כאילו הן כרכין המוקפין חומה אף על פי שהן עתה חרבין הואיל והיו מוקפין בימי יהושע ויהיה זכרון לארץ ישראל בנס זה.

(7) חידושי הריטב"א מסכת מגילה דף ב עמוד א
ובעו רבנן ז"ל מה ראו אנשי כנסת הגדולה לתלות הדבר ביהושע בן נון, ותירצו הראשונים ז"ל משום דיהושע בן נון הוא שנלחם בעמלק תחלה והמן היה מזרע עמלק

(8) חידושי הרמב"ן מסכת מגילה דף ב עמוד א

וכשעיינתי בכתובים נתיישב לי הענין יפה, לפי שהוא דבר ברור שבזמנו של נס זה כבר נפקדו ישראל ועלו לארץ ברשיון כורש ונתיישבו בעריהם, ואע"פ שאמר המן ישנו עם אחד מפורד ומפורד בין העמים, מ"מ אנשי כנסת הגדולה עם רוב ישראל בארץ היו, ושוב לא עלו מהם אלא מעטים עם עזרא, וכשצוה אחשורוש להשמיד להרוג ולאבד היו הפרזים והעיירות שאין להם חומה סביב בספק וסכנה גדולה שלא יעלו עליהם אויבים יותר מן המוקפין, וכענין שאמר בהם בספר עזרא ויהי כאשר שמעו סנבלט וטוביה והערבים והעמונים והאשדודים כי עלתה ארוכה לחומות ירושלים כי החלו הפרצים להסתם ויחד להם מאד ויקשרו כלם [יחדיו] לבוא להלחם בירושלים ולעשות לו תועה ונתפלל אל אלהינו ונעמיד משמר [עליהם] יומם ולילה מפניהם, וכשנעשה הנס עשו כולם יום נוח ומשתה ושמחה, דכתיב ושאר היהודים אשר במדינות המלך אחשורוש נקהלו ועמוד על נפשם ביום שלשה עשר ונוח בארבעה עשר ועשה אותו יום משתה ושמחה, ושל שושן עשאו ג"כ ממחרת הנס שלהן, וזה היה בשנת הנס בלבד.

ולאחר מיכן בשנים הבאות עמדו פרזים ונהוג מעצמן לעשות יום ארבעה עשר שמחה ומשתה ויום טוב, אבל מוקפין לא עשו כלום לפי שהיה הנס גדול בפרזים והיה עליהם [הסכנה] יותר כדפרישית. וזהו שכתוב על כן היהודים הפרזים היושבים בערי הפרזות עושים את יום י"ד לחודש אדר שמחה ומשתה ולא הוזכרו כאן מוקפין כלל.

(9) רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה הקדמה

הלכות מגילה וחנוכה.

יש בכללן שתי מצות עשה מדברי סופרים ואינן מן המנין. וביאור שתי מצות אלו בפרקים אלו.

(10) רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק א

קריאת המגילה בזמנה מצות עשה מדברי סופרים

(11) רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ב

יג. שני הימים האלו שהן ארבעה עשר וחמשה עשר אסורין בהספד ותענית לכל אדם בכל מקום, בין לבני כרכין שהן עושין חמשה עשר בלבד, בין לבני עיירות שהן עושין ארבעה עשר בלבד, ושני הימים אסורין בהספד ותענית באדר הראשון ובאדר השני, אנשי כפרים שהקדימו וקראו בשני או בחמישי הסמוך לפורים מותרים בהספד ותענית ביום קריאתן ואסורין בהספד ותענית בשני הימים האלו אע"פ שאין קוראין בהן.

יד. **מצות יום ארבעה עשר** לבני כפרים ועיירות ויום חמשה עשר לבני כרכים להיות יום שמחה ומשתה ומשלוח מנות לריעים ומתנות לאביונים, ומותר בעשיית מלאכה ואע"פ כן אין ראוי לעשות בו מלאכה, אמרו חכמים כל העושה מלאכה ביום פורים אינו רואה סימן ברכה לעולם. בני כפרים שקדמו וקראו בשני או בחמישי אם חלקו מעות לאביונים ביום קריאתן יצאו, אבל השמחה והמשתה אין עושין אותה אלא ביום ארבעה עשר, ואם הקדימו לא יצאו, וסעודת פורים שעשאה בלילה לא יצא ידי חובתו.

(12) מגילה ו ע"ב

בשלמא רבי אליעזר ברבי יוסי מסתבר טעמא דאין מעבירין על המצות
אלא רשב"ג מ"ט.

אמר רבי טבי טעמא דרבן שמעון בן גמליאל **מסמך גאולה לגאולה עדיף.**

Questions: (if you wanted 4 of these, you'll have to wait a month...)

- 1) If we have so many different things we must do on Purim (Sharing food, festive party, alms, reading the story etc.) why does Rambam refer to the singular – *Mitzvat Yom Arba'ah Asar*?
- 2) Why are we obligated to do the specific things we do on Purim? Where did they come from?
- 3) Why is פורים uniquely celebrated on different days?
- 4) Why does the holiday have a Persian name? Shouldn't it be חג הגורל or חג התשועה?
- 5) When we have a leap year, why do we ignore the usual practice of "grabbing a Mitzvah as soon as possible" and instead we delay Purim until the 2nd Adar?

(13) שמות יג:ח

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם זָכוֹר אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יֵצְאוֹתֶם מִמִּצְרַיִם מִפֶּיַת עַבְדִּים כִּי בָחַק יָד הוֹצִיא ה' אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל חֶמֶץ: הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב: וְהָיָה כִּי־יֵבִיאוּךָ ה' אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוֹסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לֵאבְדֹתֶיךָ לַחֵת לְךָ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדִבֵּשׁ וְעַבַּדְתָּ אֶת־הָעַבְדָּה הַזֹּאת בְּחֹדֶשׁ הַזֶּה: שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצֶּת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חַג לֶה': מִצֹּת יֵאָכֵל אֶת שִׁבְעַת הַיָּמִים וְלֹא־יֵרָאֶה לְךָ חֶמֶץ וְלֹא־יֵרָאֶה לְךָ שָׂאֹר בְּכָל־גְּבֻלְךָ: וְהַגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה ה' לִי בִּצְאוֹתִי מִמִּצְרַיִם:

(14) רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק ז

מצוה להודיע לבנים ואפילו לא שאלו שנאמר והגדת לבנך...
וצריך להתחיל בגנות ולסיים בשבח...
בכל דור ודור חייב אדם להראות את עצמו כאילו הוא בעצמו יצא עתה משעבוד מצרים...
לפיכך כשסועד אדם בלילה הזה צריך לאכול ולשתות והוא מיסב דרך חירות...

(15) אסתר ב: יח

וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ מִשְׁתֶּה גָדוֹל לְכָל־שָׂדִי וְעַבְדָּיו אֶת מִשְׁתֶּה אֶסְתֵּר
וְהַנְחָה לַמְּדִינֹת עָשָׂה
וַיִּתֵּן מִשְׁאֵת בֵּיד הַמֶּלֶךְ:

(16) אסתר ג, ז

בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא-חֹדֶשׁ נִסָּן בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ אַחֲשׁוּרֻשׁ

הַפִּיל בּוֹ הוּא הַגּוֹזֵל לִפְנֵי הַמֶּן מִיּוֹסוֹ לְיוֹם וּמִחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ שְׁנַיִם-עָשָׂר הוּא-חֹדֶשׁ אֲדָר:

(17) אסתר ג, יב-יג

וַיִּקְרָא סָפְרֵי הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּשָׁלוּשָׁה עָשָׂר יוֹם בּוֹ וַיִּכְתֹּב כָּכָל-אֲשֶׁר-צִוָּה הַמֶּן אֶל אַחֲשֶׁרפְּנֵי-הַמֶּלֶךְ וְאֶל-הַפָּחוֹת אֲשֶׁרוֹ עַל-מְדִינָהּ וּמְדִינָהּ וְאֶל-שָׂרֵי עַם וְעַם מְדִינָהּ וּמְדִינָהּ כְּכַתְּבָהּ וְעַם וְעַם כְּלִשְׁוֹנוֹ בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אַחֲשׁוּרֻשׁ נִכְתָּב וְנִחְתָּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ: וְנִשְׁלַח סָפְרִים בְּיַד הָרָצִים אֶל-כָּל-מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ לְהַשְׁמִיד לְהַרְגַּ וּלְאַבֵּד אֶת-כָּל-הַיְּהוּדִים מִנְּעֵר וְעַד-זָקֵן טָף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד בְּשָׁלוּשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנַיִם-עָשָׂר הוּא-חֹדֶשׁ אֲדָר וּשְׁלָלָם לְבוֹז:

(18) אסתר ד

וּמְרַדְּכֵי יָדַע אֶת-כָּל-אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע מְרַדְּכֵי אֶת-בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ שָׁק וַאֲפֹר וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ הָעִיר וַיַּעֲקֹק וַיַּעֲקֹק גְּדֻלָּהּ וּמְרָה: וַיָּבֹאוּ עַד לִפְנֵי שַׁעַר-הַמֶּלֶךְ כִּי אֵין לְבוֹא אֶל-שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בְּלְבוּשׁ שָׁק: וּבְכָל-מְדִינָהּ וּמְדִינָהּ מְקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר-הַמֶּלֶךְ וּדְתוֹ מִגִּיעַ אֲבָל גְּדוֹל גְּדוֹל לַיְּהוּדִים וְצוּם וּבְכִי וּמִסָּפֵד שָׁק וַאֲפֹר יֵצֵעַ לְרַבִּים: וַתְּבוֹאִינָה וַתְּבוֹאִינָה נַעֲרוֹת אֶסְתֵּר וְסָרִיסֶיהָ וַיִּגִּדּוּ לָהּ וַתַּחֲלֹחַל הַמֶּלֶכָה מְאֹד וַתִּשְׁלַח בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁ אֶת-מְרַדְּכֵי וּלְהַסִּיר שָׁקוֹ מֵעַלְיוֹ וְלֹא קִבַּל: וַתִּקְרָא אֶסְתֵּר לְהַתֵּךְ מִסָּרִיסֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר הָעֵמִיד לִפְנֶיהָ וַתַּצְוֶהוּ עַל-מְרַדְּכֵי לְדַעַת מַה-זֶּה וְעַל-מַה-זֶּה: וַיֵּצֵא הַתֵּךְ אֶל-מְרַדְּכֵי אֶל-דְּחוּב הָעִיר אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר-הַמֶּלֶךְ: וַיִּגְדְּלוּ מְרַדְּכֵי אֶת כָּל-אֲשֶׁר קָרָהוּ וַאֲתָנוּ פֶּרֶשֶׁת הַפָּסֶף אֲשֶׁר אָמַר הַמֶּן לְשָׁקוֹל עַל-גִּזְיוֹ הַמֶּלֶךְ בִּיהוּדִים לְאַבְדָם: וַאֲתָפֶת־שֹׁנִן כְּתִבְהֶדֶת אֲשֶׁר-נָתַן בְּשׁוֹשָׁן לְהַשְׁמִידם נָתַן לוֹ לְהַדְאוֹת אֶת-אֶסְתֵּר וּלְהַגִּיד לָהּ וּלְצִוּוֹת עָלֶיהָ לְבוֹא אֶל-הַמֶּלֶךְ לְהַתְחַנֵּן-לוֹ וּלְבַקֵּשׁ מִלִּפְנֵי עַל-עַמָּה: וַיָּבֹאוּ הַתֵּךְ וַיִּגִּד לְאַסְתֵּר אֶת דְּבָרֵי מְרַדְּכֵי: וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לְהַתֵּךְ וַתַּצְוֶהוּ אֶל-מְרַדְּכֵי: כָּל-עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְעַם-מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ יוֹדְעִים אֲשֶׁר כָּל-אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יָבֹאוּ אֶל-הַמֶּלֶךְ אֶל-הַחֲצֵר הַפְּנִימִית אֲשֶׁר לֹא-יִקְרָא אַחַת דָּתוֹ לְהַמִּית לְבַד מֵאֲשֶׁר יוֹשִׁיט-לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת-שַׂרְבִּיט הַזֶּה וְחַיָּה וְאֵנִי לֹא נִקְרָאתִי לְבוֹא אֶל-הַמֶּלֶךְ זֶה שְׁלוֹשִׁים יוֹם: וַיִּגִּדּוּ לְמְרַדְּכֵי אֶת דְּבָרֵי אֶסְתֵּר:

וַיֹּאמֶר מְרַדְּכֵי לְהָשִׁיב אֶל-אֶסְתֵּר אֶל-תְּדַמִּי בְּנַפְשִׁךְ לְהַמְלִיט בֵּית-הַמֶּלֶךְ מִכָּל-הַיְּהוּדִים: כִּי אִם-תִּחַרְשׁ תַּחֲרִישִׁי בַּעַת הַזֹּאת רֹחוֹ וְהַצֵּלָה יַעֲמֹד לַיְּהוּדִים מִמְּקוֹם אַחֵר וְאֶת וּבֵית-אָבִיךָ תֹּאבְדוּ וּמִי יוֹדֵעַ אִם-לַעַת כְּזֹאת הִגַּעַת לְמַלְכוּת: וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לְהָשִׁיב אֶל-מְרַדְּכֵי: לֵךְ כְּנוֹס אֶת-כָּל-הַיְּהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוֹשָׁן וְצוּמוּ עָלַי וְאֶל-הַנֹּאכְלוֹ וְאֶל-הַנִּשְׁתֵּנוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לֵילָה וַיּוֹם גַּם-אֲנִי וְנַעֲרָתִי אֲצוּם כֵּן וּבִכְן אָבֹא אֶל-הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא-כֹדֶת: וְכֹאֲשֶׁר אֲבִדְתִּי אֲבִדְתִּי: וַיַּעֲבֹר מְרַדְּכֵי וַיַּעַשׂ כְּכָל אֲשֶׁר-צִוָּתָה עָלָיו אֶסְתֵּר:

(19) אסתר ה

ויהיו ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות ותעמוד בחצר בית-המלך הפנימית נכח בית המלך וישב על-כסא מלכותו בבית המלכות נכח פתח הבית: ויהי כראות המלך את-אסתר המלכה עומדת בחצר נשאה חן בעיניו וישט המלך לאסתר את-שרביט הזהב אשר בידו ותקרב אסתר ותגע בראש השרביט: ויאמר לה המלך מה-לך אסתר המלכה ומה-בקשתך עד-חצי המלכות וינתן לך: ותאמר אסתר אם-על-המלך טוב יבוא המלך והמן היום אל-המשתה אשר-עשיתי לו: ויאמר המלך מהרו את-המן לעשות את-דבר אסתר ויבא המלך והמן אל-המשתה אשר-עשתה אסתר: ויאמר המלך לאסתר במשתה היום מה-שאלתך וינתן לך ומה-בקשתך עד-חצי המלכות ותעש: ותען אסתר ותאמר שאלתי ובקשתי: אם מצאתי חן בעיני המלך ואם-על-המלך טוב לתת את-שאלתי ולעשות את-בקשתי יבוא המלך והמן אל-המשתה אשר אעשה להם ומחר אעשה כדבר המלך: ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב וכראות המן את-מרדכי בשער המלך ולא-קם ולא-זע מפניו וימלא המן על-מרדכי חמה: ויתאפק המן ויבוא אל-ביתו וישלח ויבא את-אהביו ואת-זרש אשתו: ויספר להם המן את-כבוד עשרו ורב בניו ואת כל-אשר גדלו המלך ואת אשר נשאו על-השרים ועבדי המלך: ויאמר המן אף לא-הביאה אסתר המלכה עם-המלך אל-המשתה אשר-עשתה כי אס-אותי וגם-למחר אני קרוא-לה עם-המלך: וכל-זה איננו שוה לי בכל-עת אשר אני ראה את-מרדכי היהודי וישב בשער המלך: ותאמר לו זרש אשתו וכל-אהביו יעשו-עין גבה חמשים אמה ובבקר אמו למלך ויתלו את-מרדכי עליו ובא-עם-המלך אל-המשתה שמח ויטב הדבר לפני המן ויעש העין:

(20) אסתר ו

בליילה ההוא נדדה שנת המלך ויאמר להביא את-ספר הזכרונות דברי הימים ויהיו נקראים לפני המלך: וימצא כתוב אשר הגיד מרדכי על-בגתנא ותורש שני סריסי המלך משמרי הסף אשר בקשו לשלח יד במלך אחשוורוש: ויאמר המלך מה-נעשה יקר וגדולה למרדכי על-זה ויאמרו נערי המלך משרתיו לא-נעשה עמו דבר: ויאמר המלך מי בחצר והמן בא לחצר בית-המלך החיצונה לאמר למלך לתלות את-מרדכי על-העץ אשר-הכין לו: ויאמרו נערי המלך אליו הנה המן עמד בחצר ויאמר המלך יבוא: ויבוא המן ויאמר לו המלך מה-לעשות באיש אשר המלך חפץ ביקרו ויאמר המן בלבו למי יחפץ המלך לעשות יקר יותר ממני: ויאמר המן אל-המלך איש אשר המלך חפץ ביקרו: יביאו לבוש מלכות אשר לבשו בו המלך וסוס אשר רכב עליו המלך ואשר נתן כתר מלכות בראשו: ונתון הלבוש והפוס על-יד-איש משרי המלך הפרתמים והלבישו את-האיש אשר המלך חפץ ביקרו והרביבו על-הפוס ברחוב העיר וקרא לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו: ויאמר המלך להמן מהר קח את-הלבוש ואת-הפוס באשר דברת ועשה-כן למרדכי היהודי וישב בשער המלך אל-תפל דבר מכל אשר דברת: ויקח המן את-הלבוש ואת-הפוס וילבש את-מרדכי וירביבו ברחוב העיר ויקרא לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו: וישב מרדכי אל-שער המלך והמן נדחף אל-ביתו אבל וחרפו ראש: ויספר המן לזרש אשתו ולכל-אהביו את כל-אשר קרהו ויאמרו לו חכמיו וזרש אשתו אם מזרע היהודים מרדכי אשר החלול לנפל לפניו לא-תוכל לו כי-נפול תפול לפניו: עודם מדברים עמו וסריסי המלך הגיעו ויבהלו להביא את-המן אל-המשתה אשר-עשתה אסתר:

21 אסתר ז

וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּן לְשִׁתּוֹת עִם־אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר גַּם בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי בְּמִשְׁתֵּה הָיִין מַד־שְׁאַלְתְּךָ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְתַנְתֵּן לָךְ וּמַד־בְּקִשְׁתְּךָ עַד־חֲצֵי הַמַּלְכוּת וְתַעֲשִׂי: וַתַּעַן אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וַתֹּאמֶר אֶס־מְצֵאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ הַמֶּלֶךְ וְאֶס־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב תַּנְתֵּן־לִי נַפְשִׁי בְּשִׂאלָתִי וְעַמִּי בְּבִקְשָׁתִי: כִּי נִמְכְּרָנוּ אֲנִי וְעַמִּי לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד וְאֵלּוּ לַעֲבָדִים וּלְשִׁפְחוֹת נִמְכְּרָנוּ הַחֲרָשְׁתִּי כִּי אֵין הָצָר שׁוֹה בְּנֹזֶק הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוּשׁ וַיֹּאמֶר לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה מִי הוּא זֶה וְאִי־זֶה הוּא אֲשֶׁר־מָלָא לְבֹו לַעֲשׂוֹת כֵּן: וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִישׁ צָר וְאוֹיֵב הָמֵן הָרַע הַזֶּה: וְהַמֶּן נִבְעֵת מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה: וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתֵּה הָיִין אֶל־גֶּנֶת הַבַּיִת וְהַמֶּן עָמַד לְבִקֵּשׁ עַל־נַפְשׁוֹ מֵאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה כִּי רָאָה כִּי־כָלְתָה אֵלָיו הָרַעַה מֵאֵת הַמֶּלֶךְ: וְהַמֶּלֶךְ שָׁב מִגֶּנֶת הַבַּיִת אֶל־בֵּיתוֹ מִשְׁתֵּה הָיִין וְהַמֶּן נָפַל עַל־הַמַּטָּה אֲשֶׁר אֶסְתֵּר עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הֲגַם לְכַבּוֹשׁ אֶת־הַמַּלְכָּה עַמִּי בְּבֵית הַדָּבָר יֵצֵא מִפִּי הַמֶּלֶךְ וּפְנֵי הָמֵן חָפוּ: וַיֹּאמֶר חֲרַבּוֹנָה אֶחָד מִן־הַסֵּרִיסִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ גַּם הִנֵּה־הֵעֵץ אֲשֶׁר־עָשָׂה הָמֵן לְמַרְדְּכִי אֲשֶׁר דָּבַר־טוֹב עַל־הַמֶּלֶךְ עָמַד בְּבֵית הָמֵן גְּבוּהַ חֲמִשִּׁים אַמָּה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ תִּלְהֹו עָלָיו: וַיִּתְּלוּ אֶת־הָמֵן עַל־הָעֵץ אֲשֶׁר־הָכִין לְמַרְדְּכִי וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכְכָה:

22 אסתר ח

בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוּשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה אֶת־בֵּית הָמֵן עִיר הַיְּהוּדִים וּמַרְדְּכִי בָא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי־הִגִּידָה אֶסְתֵּר מֶה הוּא־לָהּ: וַיֹּסֶר הַמֶּלֶךְ אֶת־טַבַּעְתּוֹ אֲשֶׁר הָעֵבִיר מֵהָמֵן וַיִּתְּנָהּ לְמַרְדְּכִי וַתֵּשֶׁסׁ אֶסְתֵּר אֶת־מַרְדְּכִי עַל־בֵּית הָמֵן: וַתּוֹסֶף אֶסְתֵּר וַתְּדַבֵּר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתִּפֹּל לִפְנֵי רַגְלָיו וַתִּבְדֹּק וַתִּתְחַנֵּן־לּוֹ לְהַעֲבִיר אֶת־דַּעַת הָמֵן הָאֲגָגִי וְאֵת מַחֲשַׁבְתּוֹ אֲשֶׁר חָשַׁב עַל־הַיְּהוּדִים: וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר אֶת שְׁרֵבֶט הַזָּהָב וַתִּקַּם אֶסְתֵּר וַתַּעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: וַתֹּאמֶר אֶס־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאֶס־מְצֵאתִי חֵן לִפְנָיו וְכֹשֶׁר הַדָּבָר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְטוֹבָה אֲנִי בְּעֵינָיו יִכְתֹּב לְהַשִּׁיב אֶת־הַסִּפְּרִים מִחֲשַׁבַּת הָמֵן בֶּן־הַמּוֹדָתָא הָאֲגָגִי אֲשֶׁר כָּתַב לְאַבְדֹת אֶת־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ: כִּי אֵיכָכָה אוֹכַל וְרָאִיתִי בְּרַעַה אֲשֶׁר־יִמְצָא אֶת־עַמִּי וְאֵיכָכָה אוֹכַל וְרָאִיתִי בְּאַבְדֹן מוֹלַדְתִּי: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוּשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וּלְמַרְדְּכִי הַיְּהוּדִי הִנֵּה בֵּית־הָמֵן נִתְּתִי לְאֶסְתֵּר וְאֵתוֹ תִּלּוּ עַל־הָעֵץ עַל־אֲשֶׁר־שָׁלַח יָדוֹ בַּיְּהוּדִים בַּיְּהוּדִים: וְאַתֶּם כָּתְבוּ עַל־הַיְּהוּדִים כְּטוֹב בְּעֵינֵיכֶם בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וַחֲתֹמוּ בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ כִּי־כָתַב אֲשֶׁר־נִכְתַּב בְּשֵׁם־הַמֶּלֶךְ וְנִחַתּוּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ אֵין לְהַשִּׁיב: וַיִּקְרָאוּ סִפְרֵי־הַמֶּלֶךְ בַּעֲת־הָהִיא בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא־חֲדָשׁ סִינָן בְּשָׁלוּשָׁה וְעֶשְׂרִים בּוֹ וַיִּכְתַּב כָּל־אֲשֶׁר־צִוָּה מַרְדְּכִי אֶל־הַיְּהוּדִים וְאֵל הָאֲחַשְׁדָּרְפָּנִים וְהַפָּחוֹת וְשָׂרֵי הַמְּדִינֹת אֲשֶׁר מֵהָדוּ וְעַד־כּוֹשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה מְדִינָה וּמְדִינָה כְּתָבָהּ וְעַם כָּל־שָׁנָה וְאֶל־הַיְּהוּדִים כְּתָבָם וְכָל־שָׁנָה: וַיִּכְתַּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוּשׁ וַיַּחֲתֹם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח סִפְרִים בְּיַד הָרָצִים בְּסוּסִים רַכְבִּי הָרַכֵּשׁ הָאֲחַשְׁתָּרְנִים בְּנֵי הָרַמְכִים: אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ לַיְּהוּדִים וְאֲשֶׁר בְּכָל־עִיר־וְעִיר לְהַקְהֵל וּלְעַמֵּד עַל־נַפְשׁוֹ לְהַשְׁמִיד וּלְהַרְגׁ וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־חַיִּל עַם וּמְדִינָה הַצָּרִים אֲתָם טָף וְנָשִׁים וְשָׁלָם לְבָוִז: בַּיּוֹם אֶחָד בְּכָל־מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוּשׁ בְּשָׁלוּשָׁה עֶשֶׂר לַחֲדָשׁ שְׁנִים־עֶשֶׂר הוּא־חֲדָשׁ אָדָר: פִּתְשָׁנ הַכְּתָב לְהַנְתֵּן דָּת בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה גָלוּי לְכָל־הָעַמִּים וְלַהֲיוֹת הַיְּהוּדִים עַתֻּדִים עַתֻּדִים לַיּוֹם הַזֶּה לְהַנָּקֵם מֵאִיְּבֵיהֶם: הָרָצִים רַכְבִּי הָרַכֵּשׁ הָאֲחַשְׁתָּרְנִים יֵצְאוּ מִבְּהָלִים וּדְחוּפִים בְּדַבַּר הַמֶּלֶךְ וְהַדָּת נִתְּנָה בְּשׁוֹשֵׁן הַבִּירָה: וּמַרְדְּכִי יֵצֵא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלָבוּשׁ מַלְכוּת תְּכֵלֶת וְחוּר וְעֹטֶרֶת זָהָב גְּדוּלָה וְתַכְרִיךְ בּוֹץ וְאֶדְגָּמָן וְהָעִיר שׁוֹשֵׁן צִהְלָה וְשִׁמְחָה: לַיְּהוּדִים הִיָּתָה אוֹרָה וְשִׁמְחָה וְשׁוֹשֵׁן וִיקָר: וּבְכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה וּבְכָל־עִיר וְעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר דָּבַר־הַמֶּלֶךְ וּדְתוֹ מְגִיעַ שִׁמְחָה וְשׁוֹשֵׁן לַיְּהוּדִים מִשְׁתֵּה יוֹם טוֹב וְרַבִּים מֵעַמִּי הָאָרֶץ מִתִּיְהוּדִים כִּי־נָפַל פָּחַד־הַיְּהוּדִים עָלֵיהֶם:

(23) אסתר ט

ובשנים עשר חדש הוא חדש אדר בשלושה עשר יום בו אשר הגיע דבר המלך ודתו להעשות ביום אשר שבו איבי היהודים לשלוט בהם ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשנאייהם: נקהלו היהודים בעריהם בכל מדינות המלך אחשוורוש לשלח יד במבקשי רעתם ואיש לא עמד לפניהם כי נפל פחדם על כל העמים: וכל שרי המדינות והאחשדרפנים והפחות ועשי המלאכה אשר למלך מנשאים את היהודים כי נפל פחד מרדכי עליהם: כי גדול מרדכי בבית המלך ושמועו הולך בכל המדינות כיהאיש מרדכי הולך וגדול:

ויכו היהודים בכל איביהם מפת חרב והרג ואבדו ויעשו בשנאייהם פרצונם: ובשושן הבירה הרגו היהודים ואבדו חמש מאות איש: ואתו פרשנדתא ואתו דלפון ואתו אספתא: ואתו פורתא ואתו אדליא ואתו אריתא: ואתו פרמשתא ואתו אריסי ואתו ארדי ואתו ויתא: עשרת בני המן בן המדנתא עזר היהודים הרגו ובבזה לא שלחו את ידם: ביום ההוא בא מספר ההרוגים בשושן הבירה לפני המלך:

ויאמר המלך לאסתר המלכה בשושן הבירה הרגו היהודים ואבדו חמש מאות איש ואת עשרת בני המן בשאר מדינות המלך מה עשו ומה שאלתך ונתת לך ומה בקשתך עוד ותעשי: ותאמר אסתר אל המלך טוב ינתן גם מחר ליהודים אשר בשושן לעשות בדת היום ואת עשרת בני המן יתלו על העץ: ויאמר המלך להעשות כן ותנתן דת בשושן ואת עשרת בני המן תלו: ונקהלו היהודים אשר בשושן גם ביום ארבעה עשר לחדש אדר ויהרגו בשושן שלש מאות איש ובבזה לא שלחו את ידם: ושאר היהודים אשר במדינות המלך נקהלו ועמד על נפשם

ונזח מאיביהם והרג בשנאייהם חמשה ושבועים אלה ובבזה לא שלחו את ידם: ביום שלשה עשר לחדש אדר ונזח בארבעה עשר בו ועשה אותו יום משתה ושמחה: והיהודים אשר בשושן נקהלו בשלושה עשר

בו ובארבעה עשר בו ונזח בחמשה עשר בו ועשה אותו יום משתה ושמחה: על כן היהודים הפרזים הישבים בערי הפרזות עשים את יום ארבעה עשר לחדש אדר שמחה ומשתה ויום טוב ומשלוח מנות איש

לרעהו:

ויכתב מרדכי את הדברים האלה וישלח ספרים אל כל היהודים אשר בכל מדינות המלך אחשוורוש הקרובים והרחוקים: לקים עליהם להיות עשים את יום ארבעה עשר לחדש אדר ואת יום חמשה עשר בו בכל שנה ושנה: כימים אשר נחו בהם היהודים מאיביהם והחדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב לעשות אותם ימי משתה ושמחה ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים: וקבל היהודים את

אשר החלו לעשות ואת אשר כתב מרדכי אליהם: כי המן בן המדנתא האגגי עזר כל היהודים חשב על היהודים לאבדם והפיל פור הוא הגורל להם ולאבדם: ובבאה לפני המלך אמר עס הספר ישוב מחשבתו הרעה אשר חשב על היהודים על ראשו ותלו אותו ואת בניו על העץ: על כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור על כל דברי האגרת הזאת ומה ראו על פכה ומה הגיע אליהם: קימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם ועל כל הגללים עליהם ולא יעבור להיות עשים את שני הימים האלה בכתבם וכזמנם בכל שנה ושנה: והימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור משפחה ומשפחה מדינה ומדינה ועיר ועיר וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם: וכתב אסתר

המלכה בת אביחיל ומרדכי היהודי את כל תקף לקים את אגרת הפורים הזאת השנית: וישלח ספרים אל כל היהודים אל שבע ועשרים ומאה מדינה מלכות אחשוורוש דברי שלום ואמת: לקים את ימי הפורים האלה בזמניהם כאשר קים עליהם מרדכי היהודי ואסתר המלכה וכאשר קימו על נפשם ועל זרעם דברי הצמות וזעקתם: ומאמר אסתר קים דברי הפורים האלה ונכתב בספר: